

Bizet Georges (1838-1875)

Ten wielki kompozytor operowy obdarzony był wielką inwencją melodyczną, a jego dzieła, jak *Carmen* czy *Poławiacze pereł*, należą do ulubionego repertuaru scen operowych całego świata

Bizet urodził się 25 października 1838 roku w Paryżu. Oboje jego rodzice byli zawodowymi muzykami: matka pianistką, a ojciec kompozytorem i nauczycielem śpiewu. Pierwsze lekcje muzyki pobierał więc Goerges w domu, mając zaledwie 4 lata. Przed 10-tymi urodzinami został przyjęty do paryskiego konserwatorium. Studiował tam grę na [fortepianie](#) i [organach](#), a także [kontrapunkt](#) i kompozycję, pod kierunkiem tak wyśmienitych kompozytorów jak Fromental Halévy i Charles Gounod. W wieku 14 lat uznawany był za wyśmienitego pianistę. Jednocześnie komponował — w 1855 roku powstała [Symfonia C-dur](#) (wykonana dopiero w 1935 roku), napisał też ponad 150 drobnych utworów na fortepian. W 1857 roku otrzymał od Jakuba Offenbacha nagrodę za jednoaktową [operetkę](#) *Le Docteur Miracle*. W tym samym roku przyznano mu też prestiżową Grand Prix de Rome. Dzięki temu otrzymał trzyletnie stypendium na studia we Włoszech. Wyjechał więc do Rzymu, gdzie podjął wiele projektów kompozytorskich.

Nie wszystkie z nich ukończył, zresztą taki „urywany” tryb pracy twórczej był bardzo charakterystyczny dla Bizeta, wiele rękopisów po prostu niszczył. W Rzymie powstała jednak [opera buffa](#) *Don Procopio* (lata 1858-59), religijne *Te Deum* (1858 r.) oraz oda Vasco da Gama na chór i orkiestrę symfoniczną (lata 1859-60). Dwukrotnie próbował napisać kolejną symfonię, ale wszystkie rękopisy zniszczył. Na wieść o chorobie matki, we wrześniu 1860 roku powrócił do Paryża. Matka zmarła rok później, co było wielką tragedią dla kompozytora. Odrzucił propozycję pracy w konserwatorium i zajął się pracą twórczą. Powstała wówczas, na zamówienie paryskiego Théâtre-Lyrique, [opera](#) *Les pêcheurs de perles* (*Poławiacze pereł*). Ta miłosna opowieść osadzona w realiach Cejlonu napisana została w zaledwie cztery miesiące i jest jednym z najbardziej znanych dzieł Bizeta. W następnych latach Bizet zarabiał na życie aranżując dzieła innych kompozytorów i dając lekcje gry na [fortepianie](#). Dopiero w 1867 r. wystawił w Théâtre Lyrique kolejną operę — *La jolie fille de Perth* (*Piękne dziewczę z Perth*), której akcja (wg powieści Waltera Scotta) dzieje się w Szkocji.

Georges Bizet, II suita z opery Carmen

W 1869 roku Bizet poślubił Geneviève, córkę swego nauczyciela kompozycji, Halévy’ego. W następnym roku wybuchła wojna francusko-pruska i kompozytor został powołany do Gwardii Narodowej. Miał mało czasu na komponowanie, ale mimo stworzył kilka ciekawych dzieł, np. [suitę](#) na dwa fortepiany *Jeux d’enfants* (1871 r.) oraz [operę komiczną](#) *Djamileh* (1872 r.). Napisał też muzykę do sztuki Alphonse Daudeta *L’Arlésienne* (*Arleżjanka*, 1872 r.), ale nie odniosła ona

spodziewanego sukcesu, choć dziś jest jednym z najpopularniejszych dzieł francuskiego kompozytora.

W 1873 roku Opéra Comique zamówiła u niego kolejną operę. Powstała wówczas *Carmen*, czteroaktowe dzieło oparte na noweli Prospera Mérimée pod tym samym tytułem. Ukończona w 1875 roku, okazała się szczytowym osiągnięciem Bizeta, pełnym czaru, wielkich namiętności i z doskonałą charakterystyką muzyczną postaci, w tym tytułowej bohaterki śpiewającej mezzosopranem. Dyrekcja opery opóźniła wystawienie dzieła, gdyż kwestionowała jego „obsceniczne” libretto (rzecz dzieje się w kręgu niższych warstw społecznych: przemytników, robotnic, żołnierzy). Po prawykonaniu krytycy scharakteryzowali muzykę do *Carmen* jako erudycyjną, bezbarwną, pozbawioną dystynkcji i romantyzmu. Z każdym następnym przedstawieniem rosła jednak w siłę i w ciągu następnych trzech miesięcy miała aż 37 przedstawień, po trzy w tygodniu! Początkowe chłodne przyjęcie *Carmen* było jednak dla kompozytora gorzkim rozczarowaniem. Jego zawsze nie najlepsze zdrowie, pogorszyło się. Zachorował na anginę, a w wyniku powikłań doznał dwóch ataków serca i wkrótce zmarł (3 czerwca 1875 roku w Bougival). Pochowany został na cmentarzu Père Lachaise, niedaleko Chopina i Rossiniego.

Georges Bizet, Aria TorreadoraVotre Toast z opery Carmen

dr hab. Iwona Lindstedt

Ciekawostki

Bizet dostał na chrzcie imiona Alexandre César Léopold, nie lubił ich jednak i konsekwentnie używał imienia Georges.

Spośród 30 projektów operowych, które podjął Bizet za swego życia, jedynie sześć zostało w pełni ukończonych.

Carmen Bizeta to jedna z najstynniejszych i najpopularniejszych oper wszech czasów. Istnieje wiele wersji filmowych tego arcydzieła, w tym wersja flamenco z 1983 roku w reżyserii Carlosa Saury. Powstała też wersja afro-amerykańska, pod tytułem *Carmen Jones*, a także adaptacja umieszczona w realiach współczesnego Dakaru (*Karmen Gei*, śpiewana w języku Wolof) i południowej Afryki (*U-Carmen-e-Khayelitsha*, śpiewana w języku Xhosa).